

**Uchwała nr 42/2017
Senatu Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku
z dnia 22 listopada 2017 r.**

**w sprawie opinii Senatu Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku dotycząca
projektu Ustawy 2.0**

Na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (t. j. Dz.U. z 2016 roku, poz. 1842 z późn. zm.) oraz § 33 ust. 1 pkt 10 Statutu Akademii Sztuk Pięknych, Senat Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, po zapoznaniu się z projektem Ustawy 2.0 – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, przedstawionym na Kongresie Nauki Polskiej w Krakowie w dniu 19.09.2017 r. przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, stwierdza co następuje:

Przedłożony projekt zawiera rozwiązania, które przyjmujemy z aprobatą i oczekiwaniem ale zauważamy również rozwiązania, które budzą wątpliwości i mogą być niekorzystne dla uczelni artystycznej.

Pozytywnie należy ocenić zapisy, które w pełni i jednoznacznie zrównują twórczość artystyczną z działalnością naukową, co było od dawna oczekiwanym postulatem akademickich środowisk twórczych. Równie pozytywnie należy ocenić zapisy, które dadzą większą swobodę uczelniom i pozwolą na efektywność w wydatkowaniu środków finansowych pochodzących z różnych dotacji. Cieszą również proponowane rozwiązania dotyczące podwyższenia stypendiów dla doktorantów oraz stałe reguły w kreowaniu opłat dla studentów.

Uzasadniony niepokój budzą jednak zapisy, zapowiadające wprowadzenie rozporządzeniem ministra nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin naukowych opartej na klasyfikacji OCDE.

Z zapowiedzi Rady Narodowego Kongresu Nauki wynika, iż nowa klasyfikacja obejmować będzie 7 dziedzin nauki i 41 dyscyplin, w tym 1 dziedzinę sztuki i 4 dyscypliny artystyczne: sztuki filmowe, sztuki muzyczne, sztuki plastyczne, sztuki teatralne, które zostaną wprowadzone przepisami w dniu 1 czerwca 2018 roku.

Uważamy, że scalenie dotychczasowych dyscyplin „sztuki piękne” / „sztuki projektowe” w jedną dyscyplinę „sztuki plastyczne” spowoduje, że większość ASP prowadzić będzie tylko jeden obszar studiów, co spowoduje ich unifikację ze szkodą dla ich ogólno-akademickiego / naukowego charakteru i atrakcyjności oferty dla kandydatów.

Za pozostawieniem dotychczasowego podziału dyscyplin przemawia cały katalog argumentów, m.in.:

- dotychczasowa, wieloletnia tradycja akademicka polskiego szkolnictwa wyższego
- projekt Ustawy 2.0 w art. 193 warunkuje utworzenie tzw. szkoły doktorskiej w uczelni, która posiada odpowiednią kategorię naukową w co najmniej dwóch dyscyplinach. W świetle tego zapisu niemożliwym będzie prowadzenie szkoły doktorskiej na uczelni artystycznej
- coraz wyraźniejsze pokrewieństwo sztuk projektowych z naukami technicznymi (architektura, kierunki mechaniczne, informatyka, itp.) czego dowodem jest istnienie wielu wydziałów / kierunków: „architektura wnętrz”, „wzornictwo” na Politechnikach oraz Uniwersytetach Technicznych (Koszalin, Szczecin, Poznań, Łódź, itd.)
- proponowana w nowej ustawie ścieżka wdrożeniowa dla doktoratów (charakterystyczna dla działalności projektowej i niewystępująca w sztukach pięknych)
- ścisłe powiązanie sztuk projektowych z mechanizmami rynkowymi, gospodarką, mechanizmami marketingowymi, pojęciem „innovacji” i „przemysłem kreatywnym” (zwłaszcza w przypadku wzornictwa przemysłowego)
- mocna środowiskowa tożsamość projektantów, designerów i architektów potwierdzona specyfiką centralnych instytucji wspierających, np. Instytut Wzornictwa Przemysłowego w Warszawie, Akademickie Centrum Designu w Łodzi, Stowarzyszenie Projektantów Form Przemysłowych
- trend światowy, który sytuuje wiodące wydziały projektowe poza obszarem sztuki i szkolnictwa artystycznego, np. Design Academy w Eindhoven, Pratt Institute w Nowym Jorku, Politechnica di Milano
- odrębny od artystycznego obieg promocyjny, wizerunkowy i wystawienniczy – targi i festiwale designu, m.in.: Milan Design Week, Dutch Design Week w Eindhoven, Tokyo Designers Week, Dubai Design Week – oraz w Polsce – Gdynia Design Days, Łódź Design Festival
- ścieżki kariery zawodowej projektantów – związane w przeważającej części ze współpracą z przemysłem lub sferą biznesu

- obszerna reprezentacja kierunków projektowych w polskim systemie szkolnictwa (wydziały projektowe znajdują się we wszystkich państwowych Akademiach Sztuk Pięknych, a także w wielu innych uczelniach państwowych i prywatnych)

Kolejny niepokój budzi art. 61 ust. 1 pkt. 5 Ustawy 2.0, w którym minister arbitralnie określi czy kształcenie na danym kierunku studiów przestało odpowiadać lokalnym lub regionalnym potrzebom społeczno-gospodarczym i może cofnąć pozwolenie utworzenia kierunku studiów. Stworzy to niebezpieczeństwo instrumentalnego potraktowania pewnych kierunków kształcenia na potrzeby doraźnych korzyści, nie uwzględniając jednakowoż szerszego aspektu istnienia tych kierunków.

Ponadto przy pełnym zrozumieniu intencji polegających na otwarciu uczelni na środowisko zewnętrzne poprzez wprowadzenie tzw. rad uczelni do struktury uczelni, jako organu, w którym miałyby się znaleźć osoby spoza uczelni, wątpliwości budzi proporcja w radach uczelni tychże osób na niekorzyść osób reprezentujących uczelnie. W projekcie ustawy nie ma również sprecyzowanego zapisu, kto mógłby zgłaszać kandydatów do rad.

W proponowanej ustawie brakuje również jasnego podziału kompetencji pomiędzy rektorem, senatem a radą uczelni. Nieokreślone zostały także forma i zakres nadzoru rady nad działalnością uczelni.

Obniżone w art. 25 Ustawy 2.0 w stosunku do obecnie obowiązujących kwalifikacje naukowe na funkcję rektora, gdzie kandydat oprócz wymagań z art. 21 tejże ustawy będzie musiał spełnić jedynie warunek posiadania stopnia doktora, budzą następne uzasadnione wątpliwości. Podobnie jak umożliwienie wyboru rektora spośród osób, które nie są członkami danej społeczności akademickiej, gdzie zaufanie, uznanie i szacunek dla dorobku twórczego oraz naukowego kandydata jest istotny elementem wyboru.

Podsumowując Senat Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku uważa, iż przy zakładanych korzyściach wynikających z wielu zapisów projektu Ustawy 2.0 pojawia się wiele realnych zagrożeń i sytuacji potencjalnie niekorzystnych, zwłaszcza dla uczelni artystycznych, do której należy Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku, uczelnia z dużym dorobkiem i ponad 70-letnią tradycją.

Dotychczasowy model funkcjonowania uczelni artystycznych, uwzględniający ich specyficzność i niezwykle ważny wpływ na kulturę polską powinien być uszanowany i wzięty pod uwagę, gdyż w innym przypadku mogą pojawić się zagrożenia, które trudno obecnie przewidzieć, nawet jeśli proponowanym zmianom towarzyszą słuszne intencje i cele projektodawców Ustawy 2.0.

 Rektor ASP w Gdańsku
dr hab. Krzysztof Polkowski
K. Polkowski

Przewodniczący Senatu
Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku